

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВ «ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОЛЕДЖ «ПОЛІСся»»**

Циклова комісія педагогіки та фізичного виховання

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Професійна етика вчителя»**

ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:	Початкова освіта
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ:	01 Освіта / Педагогіка
СПЕЦІАЛЬНОСТІ:	013 Початкова освіта

БЕРЕЗНЕ – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійна етика вчителя» для здобувачів освіти 1-ого курсу спеціальності 013 Початкова освіта

Розробник: викладач

(підпис)

Цурко О.В.

Робочу програму переглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії педагогіки та фізичного виховання

Протокол № 6 від «21» лютого 2025 року

Голова циклової комісії

(підпис)

Олександр ІВАЩУК

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 013 Початкова освіта Освітня програма: Початкова освіта Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Нормативна
Загальна кількість годин – 90		Рік підготовки: 1-й рік
		Семестр – 1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 год, самостійної роботи студента – 2 год.		Лекційні – 30
		Практичні - 30
		Самостійна робота – 30
		Вид контролю: диференційований залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи студента становить: для денної форми навчання – 67%/33%.

Мета, предмет, завдання та очікувані результати вивчення навчальної дисципліни «Професійна етика вчителя»

Мета навчальної дисципліни є сформувати у студентів навички педагогічної діяльності, дати їм теоретичну підготовку в обсязі, необхідному для реалізації ними своєї професійної діяльності; розвинути вміння бачити і вирішувати проблеми, що виникають в освітньому процесі закладу вищої освіти з дотриманням етичних принципів і норм поведінки; сформувати відповідну етичну свідомість, відношення, дію стосовно суб'єктів освітнього процесу, стимулювати студентів до професійного самовиховання, формувати у них потребу в неперервному педагогічному самовдосконаленні.

Завдання навчальної дисципліни: навчити студентів усвідомлювати необхідність розуміння принципів професійної етики, практично використовувати набуті знання у подальшій трудовій діяльності, в різних життєвих ситуаціях, , вміння переконливо відстоювати свої моральні принципи, усвідомлювати значення розвитку особистої культури та компетентності у професійній практиці.

Предмет вивчення навчальної дисципліни є основні етичні положення, що мають значення для професійної діяльності педагога.

Очікувані результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни **здобувач освіти повинен володіти такими предметними компетентностями:**

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності, що вимагає застосування положень і методів психолого-педагогічної науки та характеризується певною невизначеністю умов, а також нести відповідальність за результати своєї діяльності в освітньому процесі.

Загальні компетентності.

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності.

СК 2. Здатність до планування, моделювання, конструювання, проектування, організації освітнього процесу в початковій школі.

СК 5. Здатність до організації та проведення педагогічної діагностики учня.

СК 7. Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів.

СК 10. Здатність до активного залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

СК 13. Здатність усвідомлювати особисті відчуття і почуття, управляти власними емоційними станами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- сутність поняття «ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ВЧИТЕЛЯ» і зміст етичного кодексу вчителя;
- моральні вимоги до професійної діяльності вчителя;
- етичні основи спілкування педагога;
- етичні засади педагогічної діяльності в процесі розв'язання конфлікту;
- складові етичної культури.

Вміти:

- керувати власним емоційним станом та поведінкою;
- ефективно організовувати контактну взаємодію та усувати бар'єри в спілкуванні;
- розв'язувати педагогічні ситуації різних видів педагогічної діяльності з урахуванням основних положень етичного кодексу педагога;
- аналізувати основні ролі у соціально-педагогічному спілкуванні;
- розробляти правила спілкування із учнями; розв'язувати конфліктні ситуації в педагогічній діяльності;
- використовувати інтерактивні техніки взаємодії з особистістю та колективом;
- проводити особистісну, професійну та учнівську рефлексію;
- організовувати власну самоосвітню діяльність;
- налаштовувати себе на відповідну діяльність;
- аналізувати власну діяльність з погляду її педагогічної доцільності;
- моделювати особистість творчо працюючого вчителя.

Структура навчальної дисципліни

Семестр	Кількість годин					
	денна форма					
	всього	у тому числі:				
		л	сем./пр.	лаб.	прак.інд	с.р.с.
1	90	30	30			30

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

НАЗВА ТЕМАТИЧНОГО РОЗДІЛУ	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН НА ЗАНЯТТЯ		САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ
		теорет.	практ.	
I. ПЕДАГОГІЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ	20	8	4	8
II. ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА	18	6	6	6
III. ПЕДАГОГІЧНА МОРАЛЬ	16	6	4	6
IV. ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА	18	6	8	4
V. ВИМОГИ ДО ВЧИТЕЛІВ	18	4	8	6
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ:	90	30	30	30

III. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКЛАДЕННЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ІЇ ВИВЧЕННЯ, ОБСЯГ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

№ ауд. заняття	№ заняття	Назва розділу, теми і зміст занять	Вид занять, кількість годин		Самостійна робота студентів К-ть год	Тип заняття	Форми та засоби контролю	Технічні засоби навчання. Джерела
			теорет	лабор.- практ.				
1		2	3	4	5	6	7	8
I. ПЕДАГОГІЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ			8	4				
1	1	Поняття педагогічної деонтології.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[3, 18]
	2	Основні функції та принципи педагогічної деонтології.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[6, 30]
	3	Зв'язок педагогічної деонтології з іншими науками			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[2, 29]
	4	Основні завдання педагогічної деонтології			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[10, 14]
	5	Охарактеризуйте принципи педагогічної деонтології.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[21, 25]
2	6	Суть і завдання педагогічної діяльності.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[10-11]
	7	Суб'єктивно-об'єктивні відносини, які характеризують педагогічний процес.			2	Самостійне опрацювання	Тестування	[7, 25]
3	8	Категорії педагогічної етики.	2			Засвоєння нових знань	Звіт з практичної роботи	[5, 9]
4	9	Етична компетентність педагога.	2			Засвоєння нових знань	Звіт з практичної роботи	[12, 24]

	10	<u>Функції моральних відносин</u>		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[4, 23]
II. ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА			6	6	6			
5	11	Деонтологія як умова гуманізації педагогічного процесу.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[27-28]
	12	Етичні засади педагогічної професії.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[14-16]
6	13	Етика як регулятор взаємин між учителем і учнем.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[3, 5]
	14	Етика як базова складова педагогічних систем.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування. Тестування	[2, 19]
	15	Зобразить схематично змістове ядро педагогічної етики.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[5, 17]
7	16	Моральні стосунки педагога	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[20, 27]
	17	Субординаційні стосунки		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[2, 7]
	18	Гуманістичні стосунки			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[9, 17]
	19	Координаційні моральні стосунки		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[5, 13]
III. ПЕДАГОГІЧНА МОРАЛЬ			6	4	6			
8	20	Сутність та функції педагогічної моралі	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[13, 31]
	21	Моральна культура вчителя. Моральна свідомість педагога.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[2, 15]
9	22	Кодекс честі вчителя	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[13, 25]
	23	Розробити Кодекс честі вчителя		2		Практична	Звіт з практичної	[19, 21]

		сучасної школи				робота	роботи	
	24	Формування деонтологічної готовності майбутніх педагогів			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[7, 15]
10	25	Інтерес як специфічна пізнавальна спрямованість особистості	2			Засвоєння нових знань	Тестування	[12, 16]
	26	Емоційно-вольовий компонент деонтологічної готовності			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[18, 25]
	27	Серед вказаних рис визначити моральні якості педагога.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[1, 16]
IV. ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА			6	8	4			
11	28	Основи педагогічної культури.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[1, 3]
	29	Дві форми прояву педагогічної культури: статична й динамічна.			2	Самостійне опрацювання	Тестування	[13, 19]
	30	Культура спілкування і етика педагога.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[17, 25]
	31	Визначити форми прояву педагогічної культури і охарактеризувати їх.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[8, 15]
	32	Скласти правила педагогічного спілкування.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[6, 30]
12	33	Поняття конфлікту. Види педагогічних ситуацій і конфліктів та їх особливості	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[22, 27]
	34	Причини конфліктів та стиль		2		Практична	Звіт з практичної	[8, 18]

		взаємодії педагога. Психологічний аналіз конфліктів.				робота	роботи	
13	35	Етичний захист педагога.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[10, 15]
	36	Підібрати 3 педагогічні ситуації з книги Кузьмінського і розробити шляхи їх вирішення.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[12, 26]
V. ВИМОГИ ДО ВЧИТЕЛІВ			4	8	6			
14	37	Вимоги до вчителя початкових класів зі сторони учнів.	2				Перевірка конспектів	[8-9]
	38	Основні труднощі вчителів початкових класів у сфері взаємодії.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[22, 24]
	39	Типові помилки молодих учителів.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[8, 22]
	40	Опрацювати 37-у пораду В.О.Сухомлинського - Вчителю, який починає працювати в школі.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[14, 16]
	41	Типові помилки молодих учителів		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[10, 15]
15	42	Вимоги до вчителя початкових класів зі сторони батьків.	2			Засвоєння нових знань	Тестування	[13, 19]
	43	Етика поведінки вчителя за «Гуманною педагогікою Амонашвілі			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[8, 17]
	44	Методика контактної взаємодії.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[10, 28]
	45	Поради А. Макаренка та В. Сухомлинського щодо організації взаємодії з дітьми		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи. Підведення підсумків	[22, 30]
15	45	Загальна кількість годин:	30	30	30			

IV. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
I. ПЕДАГОГІЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування за матеріалами лекції, підготовка доповіді,	Література: [основна: 1,3,6,14; допоміжна:2,7, 10]	12
II. ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань та вправ до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування за матеріалами лекції, аналіз англомовної статті, есе.	Література: [основна: 3,5,8,19; допоміжна:2,9, 13]	12
III. ПЕДАГОГІЧНА МОРАЛЬ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань та вправ до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання термінологічного словника	Література: [основна: 1,5,9,11; допоміжна:2,8, 17]	12
IV. ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання фраз і кліше для презентації	Література: [основна: 3,5,8,19; допоміжна:2,9, 13]	12

V. ВИМОГИ ДО ВЧИТЕЛІВ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань та вправ до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу,	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання плану наукового дослідження, есе, підготовка доповіді, реферат	Література: [основна: 1,3,6,14; допоміжна:2,7, 10]	12
--------------------------	--	---	--	----

V. Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

VI. Розподіл балів, які отримують студенти за дисципліну

Поточне оцінювання та самостійна робота					Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
12	12	12	12	12		

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ВІІ. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бобир О. В. Етикет учителя : навч.-метод. посіб.; МОН України. К. : Слово, 2009. 212с.
2. Васянович Григорій Петрович. Вибрані твори: у 7 т.: Норма. 2015 Т. 3 : Педагогічна етика: навч. посіб. / Львівський науково-практичний центр інституту професійно-технічної освіти НАПН України. 2015. 420 с.
3. Витоки педагогічної майстерності. Збірник наукових праць ПДПУ ім. В. Г. Короленка. Сер.: Педагогічні науки. Полтава : ПДПУ. [б. р.] Вип. 8, Ч II. 2011. 348 с.
4. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>.
5. Жигір В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка: Навчальний посібник / За ред. М.В. Волочевського. К.: Кондор, 2012. 336 с.
6. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
7. Кузьмінський А.І.. Педагогіка. Київ : Знання, 2008. 447с.
8. Лозовий В.О. та ін. Етика. Навч. посібник для студ. ВНЗ МОН України. За ред. В.О.Лозового . Рек.: МОН України . К.: Юрінком Інтер, 2002-224с.
9. Малахов В.А. Етика спілкування. Навч. посібник для студ. ВНЗ. Рек. МОН України. К.: Либідь, 2006. 400с.
10. Мовчан В.С. Історія і теорія етики. Курс лекцій: Навчальний посібник. Дрогобич, 2003.
11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Педагогіка. Завдання і ситуації. Практикум: Навчально – методичний комплекс. К., 2006. 423с.
13. Панченко В. Етика. Естетика. К. 2019. 432с.
14. Педагогіка : Хрестоматія /Укл. А.І. Кузьмінський та ін.-К.-2003.-700 с.
15. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1143732-18>
16. Фіцула М. М. Педагогіка. К.: Академія, 2000. 544 с.
17. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога. К. 2012.208с.
18. Шевченко Ю. М. Педагогічна деонтологія: навч.-метод. посіб. [для студ. спеціальності «Початкова освіта»]/ Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2018. 130 с.
19. Юрій М. Етика: Підручник. К: Дакор, 2006. 320 с.
20. Божик Л. Вчіться володіти собою. *Директор школи*. 2007. № 25-26.
21. С. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Вінниця : Ніланд ЛТД, 2015. 224 с.
22. Лук'янець І. Основні етапи формування професіоналізму вчителя початкової школи. *Рідна шк.* 2005. № 12. С. 26-28.
23. Малахов В. Етика. Курс лекцій. К., 2006.

24. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії : навч. посібник. К. : Академвидав, 2010. 197с.
25. Мовчан В. Етика. К., 2008. 303 с.
26. Основи деонтології: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібн. для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ укл. Ю.В. Копочинська, С.Б.Латенко; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 87 с
27. Синич В. «Школа розвитку»: пошук, експеримент, пошук. *Початкова школа*. 2012. №2. С. 48-51.
28. Степаненко В.Ф. Етика в проблемах і аналітичних задачах: Навчальний посібник. К., 1998.
29. Тофтул М.Г. Етика: Навчальний посібник . К.: «Академія», 2005. 416 с.
30. Толкачева Л. Основи етичної культури. *Виховна робота в школі*. 2009. №7. С.5 – 32.
31. Хоружа Л. Етика педагогічної взаємодії як основа збереження психофізичного здоров'я молодшого школяра. *Поч. шк.*. 2009. № 7. С. 51 – 55.

Інформаційні ресурси

1. Віртуальні бібліотеки, е-каталоги та довідники е-ресурсів. http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_virtual_libraries/.
2. Збірник нормативних документів. Загальна середня освіта: в 4-ох част. Київ, 2010.
3. Матеріали міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/ua>)
4. Освітні ресурси. - http://intellect-invest.org.ua/educ_resources/